

ГЛОБАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

У статті проаналізовано проблему визначення соціальної роботи в Україні та світі. Вперше подано перекладений українською мовою повний текст документа з коментарями «Глобальне визначення соціальної роботи», прийнятого у 2014 р. Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи та Міжнародною федерацією соціальних працівників.

Ключові слова: глобальне визначення соціальної роботи; професійний проект; освіта з соціальної роботи.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності. Останніми роками активно відбувається процес професіоналізації соціальної роботи у всьому світі. Світова професійна спільнота узгоджує основні підходи до розуміння сутності соціальної роботи, її мети і завдань, базових концептуальних засад з метою формування напрямів її розвитку як науки, освіти, фаху. Особливої ролі набувають документи міжнародного значення, які окреслюють ключові стратегічні пріоритети соціальної роботи в освіті, дослідженнях, практиці.

Для українського контексту розуміння таких міжнародних документів є дуже актуальним, оскільки тут все ще триває процес вироблення основних засад і підходів до підготовки фахівців із соціальної роботи. Нещодавно на державному рівні було розроблено й представлено на обговорення у широких колах проекти стандартів вищої освіти для трьох рівнів вищої освіти з соціальної роботи. У зв'язку з цим особливе значення в процесі їх фахового обговорення має врахування основних міжнародних підходів до розуміння сутності соціальної роботи, а також вироблення спільного понятійно-термінологічного апарату на основі ключових міжнародних документів із соціальної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розуміння сутності соціальної роботи, спільного і відмінного у контекстах різних країн завжди були в полі зору зарубіжних та вітчизняних дослідників. Науковці Л. Домінеллі, К. Лайонз, Д. Завіршек та інші відзначали вплив міжнародних організацій, які представляють професійну соціальну роботу на міжнародному рівні, на її академізацію та професіоналізацію [8; 10; 16]. А. Кампаніні, Й. Шо та інші у своїх роботах підкреслювали, що для посилення спроможності соціальної роботи важливими є наявність та постійне оновлення її власної наукової бази знань – одного з основних компонентів професійного проекту соціальної роботи [7; 14]. Водночас ключовим у розвитку бази знань є розуміння сутності соціальної роботи.

Проблеми сучасної професійної підготовки соціальних працівників в Україні розглядали вітчизняні науковці Н. Кабаченко, О. Карпенко, Н. Романова, О. Савчук, Т. Семигіна та інші. Вони визначали одну з найактуальніших проблем соціальної роботи – питання узгодженості концепцій, на яких ґрунтується викладання базових курсів із соціальної роботи в різних університетах, та зауважували, що суттєві відмінності в останніх викликають значні труднощі у забезпеченні належного рівня якості освіти та вказують на необхідність вироблення спільних підходів до змісту навчання соціальної роботи у різних закладах.

Зважаючи на вищевказане, важливим є огляд одного з основних міжнародних документів соціальної роботи – «Глобального визначення соціальної роботи» [9], що на сьогодні є визначальним у розвитку її освіти, науки, практики у всьому світі та в Україні. Статтю підготовлено на основі аналізу документів, результатів вивчення фахової літератури та особистого досвіду участі автора у фахових дискусіях щодо глобальних та локальних аспектів соціальної роботи під час реалізації низки міжнародних освітніх проектів з розвитку різних рівнів вищої освіти з соціальної роботи, міжнародних фахових конференцій.

Метою статті є висвітлення змісту глобального визначення соціальної роботи та обґрунтування необхідності узгодження національного визначення соціальної роботи в Україні.

Основні результати. Науковці І. Велс-Ґалл та П. Вельбурн (I. Wells-Gall та P. Welbourne), К. Макдональд (C. McDonald) та інші досліджували професійний проект соціальної роботи у різних країнах світу та встановили, що він має всі характерні риси сучасної професії [15; 11]. Зокрема, Велс-Ґалл та Вельбурн вказують на два найбільш впливові підходи до виокремлення соціальної роботи з-поміж інших професій та до визначення чинників, які впливають на її розвиток як професії, – підхід влади (або контролю) та підхід «невід'ємних рис» [15]. Підхід влади пояснює статус професії у професійній ієрархії з огляду

на владу і контроль, якими вона володіє, і сфокусований на тому, яким саме чином професія встановлює та утримує домінування у практичних сферах в умовах конкуренції. Основним у ньому є те, що професії здійснюють боротьбу за ексклюзивне право виконувати певні види роботи, та перебувають у постійному конфлікті з іншими групами щодо питань професійних меж, клієнтів, ресурсів і ліцензування [15]. Що ж до підходу «невід'ємних рис» (атрибутив) професії, то основним у ньому є акцент на функціонуванні професії у сучасному суспільстві. Професія – описовий термін, що складається з переліку визначальних характеристик, які вирізняють її з-поміж інших видів зайнятості (як-от: система знань; визнаний професійний авторитет; суспільна підтримка; затверджений етичний кодекс; професійна культура, що підтримується професійними асоціаціями) [15].

Британська вчена Л. Домінеллі визначає низку чинників, які впливають на формування професійного проекту соціальної роботи у XXI ст., серед яких основними є такі: глобалізація, всесвітня поширеність соціальної роботи як професії та її офіційне визнання щонайменше у вісімдесяти чотирьох країнах світу; сучасний контекст її розвитку та історичне підґрунтя її формування; фінансова криза на рівні держави та ринок праці; нові сучасні технологічні можливості (використання Інтернету); взаємозалежність людей між собою та між державами; вплив міжнародних організацій, які представляють професійну соціальну роботу на міжнародному рівні; оптимістичний розвиток соціальної роботи, у тому числі з притаманних конкретним регіонам специфічних теорій і практики тощо [8]. Л. Домінеллі зазначає, що від початку свого існування соціальна робота увесь час доводила право бути професією поряд з іншими, більш традиційними й усталеними професіями з тривалою історією розвитку, і це прагнення часто ставало на заваді визнання власної унікальної бази знань, які можуть використовуватися іншими професіями [8].

Значна частина науковців [4; 7; 8; 11; 12] вважає, що узгоджене розуміння соціальної роботи, її основних концептуальних засад та принципів є найважливішим в утвердженні ідентичності цієї професійної групи.

З огляду на прийняття у 2014 р. нового глобального визначення, постає необхідність критично переглянути основні зобов'язання соціальної роботи. На думку вчених А. Орнелас, Дж. Споландера, Л. Енгельвrexта, актуальним, зокрема, є аналіз того, як теорія, академічна дисципліна, практика підтримують виконання цих зобов'язань [12]. Критичне вивчення онтологічних рамок, місцевих знань і практичних аспектів соціальної роботи є життєво необхідним для розвитку

наукової бази знань, освіти, практики соціальної роботи, щоб вона могла відповідати сучасним потребам окремих людей та громад [12; 7].

В Україні професійний проект соціальної роботи перебуває на етапі розвитку. Цьому процесу притаманна низка особливостей, зокрема необхідно узгодити категоріально-понятійний апарат, виробити власну наукову базу знань, належне законодавче підґрунтя тощо. Особливо актуальним є узгодження змісту професійної підготовки на третьому рівні вищої освіти з соціальної роботи, з урахуванням специфіки соціальної роботи як професійної діяльності та академічної дисципліни, на основі компетентнісного підходу. Докторська підготовка має бути спрямована на формування основних та спеціалізованих компетентностей, компетентностей і знань щодо соціальної роботи як професії та академічної дисципліни, компетентностей проведення досліджень та викладання соціальної роботи [13]. Це, своєю чергою, має сприяти тому, що випускники докторських програм з соціальної роботи збагачуватимуть власну наукову базу знань соціальної роботи та формуватимуть професійну ідентичність соціальної роботи [1].

Зважаючи на вищевказане, постає необхідність уточнити наявні підходи до визначення соціальної роботи в українському контексті.

В українському фаховому середовищі на сьогодні існують певні розбіжності у розумінні сутності соціальної роботи, що призвело до ситуації, коли на законодавчому рівні не прийнято єдиного узгодженого визначення. Приміром, у Законі України «Про соціальні послуги» немає визначення соціальної роботи [2]. У Законі України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» розглянуто лише соціальну роботу з дітьми та молоддю, яку визначено як «діяльність уповноважених органів, підприємств, організацій та установ незалежно від їх підпорядкування і форми власності та окремих громадян, яка спрямована на створення соціальних умов життєдіяльності, гармонійного та різнобічного розвитку дітей та молоді, захист їх конституційних прав, свобод і законних інтересів, задоволення культурних та духовних потреб» [3]. Це визначення містить принаймні два спірні твердження щодо соціальної роботи. Перш за все, соціальна робота – це професійна діяльність. Окрім того, ключове місце у структурі соціальної роботи займають саме потреби клієнтів, людей, які перебувають у складних життєвих обставинах, а не «задоволення їхніх інтересів». Недоцільним є також термін «життєдіяльність», адже в соціальній роботі прийнято говорити про «якість життя» [4; 6].

Отже, в Україні немає єдиного, затвердженого на національному рівні визначення соціальної роботи, а жодне із наведених вище визначень не відображає повної сутності соціальної роботи та

її принципів. Водночас, згідно з програмним документом Міжнародної асоціації шкіл соціальної роботи та Міжнародної федерації соціальних працівників, «...визначення соціальної роботи є основним елементом утвердження ідентичності професійної групи» [9]. Останнє є загальноприйнятим в українському академічному середовищі, яке використовує значна частина ВНЗ у процесі підготовки фахівців із соціальної роботи. Вперше таке визначення було сформульовано у червні 2002 р. Міжнародною федерацією соціальних працівників і Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи – міжнародними фаховими об'єднаннями практичних соціальних працівників, кафедр соціальної роботи, окремих викладачів, дослідників соціальної роботи. Зважаючи на розвиток соціальної роботи як галузі академічних знань та професії, упродовж 2008–2013 рр. це визначення було переглянуто, доповнено, а в 2014 р. ухвалено на світовому конгресі у Мельбурні Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи спільно з Міжнародною федерацією соціальних працівників.

Таке визначення, на відміну від першого, прийнятого у 2002 р., свідчить про нові реалії соціальної роботи як сфери пізнання. У ньому як основу професії виокремлено абстрактні, теоретичні знання та специфічні спеціалізовані знання, що характерні лише для цієї парадигми пізнання, які пов'язують із теоріями соціальної роботи. Варто зазначити, що вищевказане визначення було прийнято більшістю країн світу на державному рівні, увійшло до законодавчих документів, затверджених на державному рівні багатьох країн світу, та стало орієнтиром для формування освіти й науки, політики і практики у сфері соціальної роботи.

В Україні це визначення використовують переважно в академічному середовищі і, як правило, в скороченому вигляді [5]. Однак, на нашу думку, в сучасному контексті актуальним і для академічної, і для професійної спільноти є повна версія україномовного перекладу глобального визначення соціальної роботи та коментарів до нього. Нижче наведено авторський варіант перекладу оригінального міжнародного англomовного документа [9], з урахуванням власного досвіду навчання соціальної роботи та викладання у Школі соціальної роботи НаУКМА.

«Глобальне визначення соціальної роботи,

прийняте у липні 2014 року Генеральними Асамблеями Міжнародної Федерації соціальних працівників та Міжнародної Асоціації Шкіл соціальної роботи

Соціальна робота – це базована на практиці професія та академічна дисципліна, яка сприяє соціальним змінам та розвитку, соціальній згур-

тованості, активізації та звільненню людей. Центральне місце в соціальній роботі посідають принципи соціальної справедливості, прав людини, колективної відповідальності і поваги до різноманітності. Підкріплена теоріями соціальної роботи, соціальних і гуманітарних наук, а також місцевими знаннями, соціальна робота залучає людей і структури для вирішення життєвих проблем та покращення благополуччя.

Наведене вище визначення може бути посилене на національному та/або регіональному рівнях.

Коментарі до глобального визначення соціальної роботи

Коментарі розкривають основні поняття, що використовуються у визначенні, і деталізують їх відповідно до основних завдань і принципів професії соціальної роботи, її бази знань і практичної сфери діяльності.

Основні завдання

Основними завданнями професії соціальної роботи є сприяння соціальним змінам, соціальному розвитку, соціальній згуртованості, а також наснаженню і звільненню (розширенню свобод) людей.

Соціальна робота – це практично орієнтована професія та академічна дисципліна, яка визнає, що пов'язані між собою історичні, соціально-економічні, культурні, територіальні, політичні та індивідуальні фактори створюють можливості та/чи перешкоди людському добробуту та розвитку. Структурні бар'єри сприяють укоріненню нерівності, дискримінації, експлуатації та пригнобленню. Розвиток критичної свідомості через осмислення структурних джерел пригноблення і/або привілеїв, що базуються на таких критеріях, як раса, клас, мова, релігія, гендер, наявність інтелектуальної чи фізичної недостатності, культурна чи сексуальна орієнтація, та розвиток дієвих стратегій, спрямованих на усунення структурних і особистісних бар'єрів, є ключовими у визвольній (emancipatory) практиці, завдання якої – наснаження і звільнення (розширення свобод людей). Виявляючи солідарність з тими, хто перебуває у скрутному становищі, соціальна робота спрямована на подолання бідності, звільнення вразливих та пригноблених, сприяє соціальному залученню і соціальній згуртованості.

Завдання сприяти соціальним змінам ґрунтується на тому, що втручання соціальної роботи має відбуватися тоді, коли існує поточна ситуація, – на індивідуальному рівні, на рівні сім'ї, малої групи, громади чи суспільства, – яка потребує зміни і розвитку. Це завдання зумовлене необхідністю кинути виклик і змінити ті структурні умови, які спричиняють маргіналізацію, соціальне виключення та пригноблення.

Ініціативи з соціальних змін визнають роль людських чинників у просуванні прав людини та економічної, екологічної і соціальної справедливості. Соціальна робота так само підтримує соціальну стабільність доти, доки така стабільність не використовується для підтримки маргіналізації, соціального виключення чи пригноблення будь-якої окремої групи осіб.

Концепція соціального розвитку передбачає впровадження таких стратегій втручання, що в кінцевому підсумку формують бажані рамки для державних і політичних контекстів, на додаток до більш популярних підходів – залишкового та інституціонального. Соціальний розвиток ґрунтується на холистичних біопсихосоціальних, моральних оцінках (судженнях) і втручаннях, які виходять за межі розподілу на мікро- і макрорівні, включають численні системні рівні та міжгалузеве й міжпрофесійне співробітництво, спрямовані на забезпечення сталого розвитку. Пріоритетними є соціально-структурний та економічний розвиток; при цьому не підтримується загальноприйнята думка про те, що економічне зростання є необхідною умовою для соціального розвитку.

Принципи

Основними принципами в соціальній роботі є: повага до невід'ємної цінності і гідності людей, незаподіяння шкоди, повага до різноманіття, захист прав людини і соціальної справедливості.

Адвокація та захист прав людини і соціальної справедливості є мотивацією та рушійною силою соціальної роботи. Професія соціальної роботи передбачає, що права людини можуть повноцінно дотримуватись лише тоді, коли існує колективна відповідальність. Ідея колективної відповідальності полягає в тому, що права окремої людини можуть бути щоденно реалізовані лише за умов відповідальності кожної людини один перед одним та перед оточенням; а також звертає увагу на важливість створення рівних взаємовідносин в межах громад. Саме тому головним фокусом соціальної роботи є адвокація прав людини на всіх рівнях та сприяння досягненню таких результатів діяльності, за яких кожна людина бере відповідальність за добробут інших, розуміє і поважає взаємозалежність людей, і взаємозалежність між людьми і навколишнім оточенням.

Соціальна робота охоплює права першого, другого і третього поколінь. До прав першого покоління належать громадянські та політичні права, такі як свобода слова і думки, свобода від тортур і недоторканність особистості; друге покоління охоплює соціально-економічні та культурні права, як-от право на освіту, охорону здоров'я і житло, мовні права меншин; третє поко-

ління прав фокусується на світі природи та праві на видове біорізноманіття і рівність між поколіннями. Ці права є взаємодоповнювальними і взаємозалежними, при цьому враховують як індивідуальні, так і колективні права.

У деяких випадках принципи «не нашкодь» і «повага до різноманіття» можуть набувати суперечливого значення, зокрема, коли в ім'я культури права деяких груп (як-от жінки та гомосексуальні особи), у тому числі право на життя, порушуються. Світові стандарти освіти і навчання з соціальної роботи вирішують це складне питання, пропонуючи навчати соціальних працівників підходу, що ґрунтується на базових правах людини, в контексті якого існує таке пояснення:

“Цей підхід може викликати конструктивну конфронтацію та зміни там, де певні культурні вірування, цінності та традиції порушують базові права людини. Оскільки культура є соціально конструйованою і динамічною, вона може зазнавати деконструкції та змін. Така конструктивна конфронтація, деконструкція і зміни можуть полегшуватись за допомогою підвищення чутливості до певних культурних цінностей, вірувань і традицій та їх розуміння, а також за допомогою налагодження критичного і рефлексивного діалогу між членами культурної групи щодо широкого кола питань у сфері прав людини”.

Знання

Соціальна робота є одночасно міждисциплінарною і трансдисциплінарною, й спирається на широкий спектр наукових теорій і досліджень. «Наука» розуміється в цьому контексті в її базовому значенні – як «знання». Соціальна робота спирається на власну теоретичну базу та дослідження, які постійно розвиваються, та на теорії інших гуманітарних наук, у тому числі (але не обмежуючись) розвиток громад, соціальну педагогіку, менеджмент, антропологію, екологію, економіку, освіту, догляд, психіатрію, психологію, охорону здоров'я і соціологію. Унікальність теорій і досліджень у соціальній роботі полягає у тому, що вони прикладні та мають визвольний (емансипований) характер. Значна частина досліджень і теорій соціальної роботи розроблені спільно з користувачами послуг в інтерактивному, діалогічному процесі, а отже, ґрунтуються на особливостях окремої практики.

У запропонованому визначенні йдеться також про те, що соціальна робота ґрунтується не лише на специфічній практичній діяльності та західних теоріях, а й на місцевих (корінних) знаннях. Спадщина колоніалізму вплинула на те, що першочергову роль було відведено західним

теоріям і знанням, а корінні, місцеві знання були знецінені, проігноровані. Запропоноване визначення спрямоване на зменшення впливу цього процесу, його уповільнення й руху в зворотному напрямку, через визнання того, що корінне населення кожного регіону, країни чи території має свої власні цінності, шляхи пізнання, способи передавання власних знань, і зробило вагомий внесок у науку. Соціальна робота намагається виправити наслідки західного колоніалізму і гегемонії, що історично склалися, через вивчення й врахування досвіду корінного населення усього світу. У такий спосіб знання в соціальній роботі створюватимуться спільно з корінним населенням та базуватися на його досвіді, а, отже, застосовуватимуться більш правильно не лише в місцевому контексті, а й на міжнародному рівні. Грунтуючись на діяльності Організації Об'єднаних Націй, Міжнародна федерація соціальних працівників визначає корінні народи таким чином:

- вони живуть на географічно визначених, успадкованих територіях (або зберігають прив'язаність до них);
 - як правило, вони підтримують особливі, окремі соціальні, економічні та політичні інституції в межах своїх територій;
 - як правило, вони прагнуть зберігати культурні, географічні та інституційні відмінності, а не асимілюватися повністю в суспільство окремої національності;
 - вони ідентифікують себе як корінні жителі або представники роду.
- <http://ifsw.org/policies/indigenous-peoples>.

Практика

Законність і повноваження соціальної роботи полягають у втручанні на етапах взаємодії людей з їхнім оточенням. Оточення – це різноманітні соціальні системи, до яких залучені люди, а також природне, географічне середовище, яке має вагомий вплив на життя людей. Методологія залучення (*participatory methodology*), що просувається у соціальній роботі, описана у визначенні таким чином: «залучає людей і структури для вирішення проблем і покращення благополуччя». Наскільки це можливо, соціальна робота підтримує роботу з людьми, а не лише для людей. Відповідно до парадигми соціального розвитку, соціальні працівники використовують низку навичок, методів, стратегій, принципів і заходів на різних системних рівнях, спрямованих на підтримку системи та/або зусилля щодо її зміни. Практика соціальної роботи охоплює широкий спектр діяльності, у тому числі різноманітні форми терапії та консультування, групової роботи, роботи в громаді; розробку та аналіз соціальної

політики, а також втручання з метою адвокації чи змін на політичному рівні. З огляду на визвольну, емансиповану перспективу (*emancipatory perspective*), яку підтримує це визначення, стратегії соціальної роботи спрямовані на збільшення відчуття надії, посилення почуття власної гідності і творчого потенціалу людей, з метою протистояння та зміни опресивної динаміки влади і структурних джерел несправедливості. Таким чином відбувається поєднання в єдине ціле мікро- та макровимірів втручань та особистісно-політичних вимірів втручань. Цілісний фокус соціальної роботи універсальний, однак пріоритети практичної соціальної роботи відрізнятимуться з огляду на конкретну країну, та іноді залежно від історичних, культурних, політичних і соціально-економічних умов.

Відповідальність соціальних працівників усього світу – захищати, збагачувати і реалізовувати на практиці цінності та принципи, наведені у цьому визначенні. Визначення соціальної роботи може бути значущим лише за умови, якщо соціальні працівники активно впроваджують його цінності й бачення».

ДОДАТКОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ГЛОБАЛЬНОГО ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, ПРИЙНЯТІ НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ МІЖНАРОДНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

«Жодна з частин цього визначення не може тлумачитися у спосіб, що суперечить будь-яким іншим частинам цього визначення».

«Поширення на національному та/або регіональному рівнях не повинне суперечити змісту окремих елементів визначення та розумінню визначення в цілому».

«Оскільки визначення соціальної роботи є ключовим елементом встановлення ідентичності професійної групи, подальший перегляд цього визначення має ініціюватися лише після певного оцінювання процесу впровадження та встановлення потреби у змінах. Пріоритетним має бути додавання подальших коментарів, на противагу зміні визначення».

Переклад з англійської мови Оксани Бойко та Оксани Савицької

Висновки. Активний розвиток соціальної роботи в будь-якій країні передбачає вироблення певних спільних підходів до розуміння її специфіки науки, освіти, професійної діяльності. Для української соціальної роботи залишається актуальним вироблення спільного бачення в академічних, професійних, політичних колах щодо її

сутності й змісту, з урахуванням основних положень вищевикладеного документа міжнародного значення. Важливим у процесі формування такого визначення є також врахування місцевого

контексту професіоналізації соціальної роботи, наявної на сьогодні місцевої бази знань із соціальної роботи, досвіду запровадження трьох рівнів вищої освіти з соціальної роботи в Україні.

Список літератури

1. Бойко О. М. Професійна підготовка фахівців із соціальної роботи третього рівня вищої освіти у Великій Британії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / О. М. Бойко ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К., 2017. – 20 с.
2. Закон України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 року № 966-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>. – Назва з екрана.
3. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21 червня 2006 року № 2558-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>. – Назва з екрана.
4. Кабаченко Н. Освітня політика в Україні: випадок соціальної роботи / Надія Кабаченко // Будемо нову Україну : зб. конф. (26–27 листоп. 2014 р., м. Київ). – К. : Києво-Могилянська академія, 2015. – С. 179–186.
5. Семигіна Т. В. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи [Електронний ресурс] / Т. В. Семигіна // Вісник АПСВ. – 2015. – № 1–2. – С. 6–11. – Режим доступу: <http://bit.ly/1HFcODT>. – Назва з екрана.
6. Boiko O. M. Academization of social work profession in Ukraine: reflections on experience / O. M. Boiko, N. V. Kabachenko, T. V. Semigina // Наукові записки НАУКМА. – 2015. – Т. 175 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – С. 65–70.
7. Campanini A. The challenges of Social Work education in Europe [Electronic resource] / A. Campanini // Psychologica. – Imprensa da Universidade de Coimbra, 2010. – No. 52, Vol. II. – P. 687–700. – Mode of access: <http://hdl.handle.net/10316.2/3491>; DOI: http://dx.doi.org/10.14195/1647-8606_52-2_30. – Title from the screen.
8. Dominelli L. Social Work in a Globalizing World / Lena Dominelli. – Cambridge : Polity Press, 2010. – 211 p.
9. Global Definition of Social Work [Electronic resource] / IFSW, IASSW. – 2014. – Mode of access: <http://ifsw.org/get-involved/global-definition-of-social-work>. – Title from the screen.
10. Lyons K. Social Work in Europe: Educating for Change / K. Lyons, S. Lawrence. – Birmingham : Venture Press, 2006. – 186 p.
11. McDonald C. Challenging Social Work. The institutional context of practice / C. McDonald. – Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2006. – 256 p.
12. Ornellas A. The global social work definition: Ontology, implications and challenges [Electronic resource] / A. Ornellas, G. Spolander, L. Engelvrech // Journal of Social Work. – June 12, 2016. – Mode of access: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1468017316654606>. – Title from the screen.
13. Quality Guidelines for PhD Programs in Social Work [Electronic resource] / The Group of Advancement of Doctoral Education in Social Work. – 2012. – Mode of access: <http://www.gadephd.org/LinkClick.aspx?fileticket=6RvhDyHRxQA%3d&tabid=84&portalid=0>. – Title from the screen.
14. Shaw I. 'A Science of Social Work?' – Response to John Brekke' / I. Shaw // Research on Social Work Practice. – 2014. – No. 24 (5). – P. 524–526.
15. Wells-Gall I. The professionalization of social work: a cross-national exploration / I. Wells-Gall, P. Welbourne // International Journal of Social Welfare. – 2008. – No. 17. – P. 281–290.
16. Zavrsek D. Can the Development of Doctoral Studies in Social Work Resist the Neo-liberalism within Academia? Some comparisons / D. Zavrsek // Social Policy and Social Work in Transition. – 2010. – Vol. 1. – P. 76–100.

O. Boiko

GLOBAL DEFINITION OF SOCIAL WORK AND UKRAINIAN CONTEXT

The article explores the issue of social work definition in Ukraine and in the world from the perspective of the social work professional project. Based on the documents analysis and literature review, the author claims that in Ukraine there is no nationally approved definition of social work, and thus different definitions are used by practitioners, academics, and policy makers by creating the pool of understanding social work in various contexts. However, in some academic environments in Ukraine they often refer to the Global Definition of Social Work adopted in 2014 by the International Association of Schools of Social Work and International Federation of Social Workers.

At the same time, the definition of social work is critically important for developing its professional project, including education and training, its body of knowledge and practice across the world, including Ukraine. Thus it is vital for all the stakeholders to understand the complex meaning and notions used in the Global Definition of Social Work. Along with the discussion of the issue, the author has embedded into the article the full text of the Global Definition of Social Work which was fully translated into Ukrainian for the first time. This was done to ensure that all the local stakeholders were aware of the meaning of all the terms and explanations provided in the Global Definition.

The author claims that, but for considering the key issues described in the Global Definition document, for Ukrainian social work, it is also vitally important to develop common understanding of social work core and content in academic, professional, and policy environments. While developing the national definition, it is critical to consider the local context of the social work professional project and the experience of implementing three cycles of education in the social work in Ukraine.

Keywords: Global Definition of Social Work; social work professional project; social work in Ukraine; social work education.

Матеріал надійшов 14.09.2017